

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2002-2003

3 juli 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de moeilijkheden van inburgering van hooggeschoolde allochtonen

Vraag om uitleg van de heer Eddy Schuermans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het centraliseren van de administratieve diensten van het Gemeenschapsonderwijs

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gebruiken en eisen van de visitatiecommissies voor het hoger onderwijs

Vraag om uitleg van mevrouw Ilse Van Eetvelde tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over extra laagdrempelige schoolinterne leerlingenbegeleiding

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over recent wetenschappelijk onderzoek naar de dovengemeenschap in Vlaanderen en de conclusies ervan voor onderwijs

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 3 juli 2003

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.46 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de moeilijkheden van inburgering van hooggeschoolde allochtonen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de moeilijkheden van inburgering van hooggeschoolde allochtonen.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, dit is een thema dat mijn partij na aan het hart ligt. Deze week nog heeft een collega het aangekaart in de commissie voor Tewerkstelling en Arbeid.

Als we het hebben over allochtonen, zijn we snel geneigd te denken in negatieve termen als laaggeschoold, lui, vreemd aan onze taal, onbereidwillig zich in te burgeren, enzovoort. Onze initiatieven voor allochtonen hebben ook deze doelgroep in het achterhoofd, of het nu gaat over inburgeringscursussen, werkgelegenheidsprogramma's of iets anders. De werkelijkheid is echter natuurlijk wel wat genuanceerder.

De heer Laurys heeft mijn aandacht gevestigd op een actie-onderzoek, uitgevoerd door doctor Pang van de KU Leuven. Uit dat rapport, dat toch een vrij interessant staal van allochtonen heeft onderzocht en vooral op zoek is gegaan naar het profiel van allochtonen uit de meest diverse landen, komen een paar interessante dingen naar voren. Ten eerste blijkt dat bij de onderzochte doelgroep

een zeer hoge wil bestaat om zich te integreren. Deze mensen worden echter geconfronteerd met een inadequate opvang, zeker als het gaat over de begeleiding in het zoeken naar werk. Er is daar een enorme 'waste of talent', een enorme verspilling van mogelijkheden. Een aantal van die mensen bulken van de ambitie om er iets goed van te maken en hier werkelijk een nieuw leven op te starten, maar hun vaardigheden en talenten worden genegeerd. Het blijkt dat de positieve bijdrage die die mensen willen leveren, vaak wordt gefnuikt door wat in het rapport wordt benoemd als 'institutionele barrières'.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer Martens, u hebt het over hooggeschoolde allochtonen, maar waarop legt u de klemtoon : op hooggeschoolde of op allochtonen ? Dat is een fundamenteel verschil. Toen ik uw vraag om uitleg las, was me onduidelijk waarop u de klemtoon legt.

De heer Luc Martens : U had het antwoord kunnen kennen indien u had gekeken naar de titel van het actie-onderzoek. (*Opmerkingen van de heer Gilbert Van Baelen*). We weten dat u een echte dossiervreter bent, mijnheer Van Baelen.

Het gaat om hooggeschoolde allochtonen en de klemtoon ligt op beide woorden. (*Opmerkingen van de heer Gilbert Van Baelen*)

Mijnheer Van Baelen, ik stel de vraag niet aan u. U moet me dus ook niet telkens onderbreken.

Het gaat om hooggeschoolde allochtonen en beide elementen zijn belangrijk. Uit het gevoerde beleid blijkt dat onze aandacht zich vooral toespitst op allochtonen met een lage scholing, die moeilijk toegang vinden tot de arbeidsmarkt. Zij worden vaak

Martens

beladen met een aantal negatieve connotaties. We doen voor hen wel verdienstelijke inspanningen, maar zeker niet voldoende. Die inspanningen kwamen vanmorgen reeds gedeeltelijk aan bod toen het ging over inburgering en taal.

Er bestaat echter een niet onbelangrijke groep van allochtonen, die hier komen als vluchteling of als vervolgmigrant, die wel een hogere opleiding hebben gevolgd in het land van oorsprong. In het onderzoek stelt men vast dat die groep van mensen zeer bereid is om zich te integreren en dat ze zich onvoldoende opgevangen weten. Er is daar een verspilling van talent en van vaardigheden. Mensen die de ambitie hebben een plaats in te nemen, stoten op institutionele barrières. (*Opmerkingen van de heer Gilbert Van Baelen*)

In die institutionele barrières spelen meerdere elementen mee, zoals een gebrek aan coördinatie tussen de verschillende diensten en de valorisatie van buitenlandse diploma's. Ik begrijp dat die diploma's niet altijd kunnen worden gelijkgeschakeld, maar ze moeten toch kunnen worden gevaloriseerd op een aanvaardbaar niveau, en dat op niet al te lange termijn.

Het integratiecentrum heeft een aantal getuigenissen verzameld. Dat zijn vaak opmerkelijke verhalen. Zelf ken ik bijvoorbeeld een vrouw die na 10 jaar studie in Tsjetsjenië het diploma van arts heeft behaald. Ze was daar verantwoordelijk voor een afdeling in een ziekenhuis. Toen ze zich hier aanmeldde, heeft ze de gelijkschakeling van haar diploma gevraagd maar niet gekregen. Ze zou hier nog 8 jaar moeten studeren eer haar diploma kon worden gelijkgeschakeld aan het Belgische artsen-diploma. Dat is slechts één voorbeeld, maar ik kan er zo tientallen geven.

Ik druk me wat provocatief uit, maar soms hebben we de neiging om betrekkelijk zelfingenomen te doen alsof de studies voor arts in het buitenland overeenkomen met die voor slager hier. Vaak is er een absolute overschatting van de competenties in ons eigen midden.

Ik vind dat we hier als samenleving tekortschieten, omdat we niet in staat zijn om al dat talent op een correcte manier te valoriseren. Deze problematiek is niet nieuw, mevrouw de minister, we hebben u hier reeds eerder op gewezen. U kan wel zeggen dat het moet worden opgelost in Europees ver-

band, maar het is te gemakkelijk om alleen daar-naar te verwijzen. Ik denk dat ook wij zelf daar een verantwoordelijkheid hebben en dat we met andere woorden inspanningen moeten doen op dat vlak.

Sommige van die mensen worden trouwens ook geconfronteerd met andere problemen, zoals het te lage niveau van de taalcursussen. Een aantal van die mensen blijven op dat vlak op hun honger zitten. Ze hebben de ambitie om onze taal te leren en ze kunnen dat vaak doen op een manier waaruit ons koningshuis nog lessen kan trekken. Ze slagen er namelijk in om in een periode van enkele weken een opmerkelijke vooruitgang te boeken.

Mevrouw de minister, ik had u dan ook graag het volgende gevraagd. Aan welke maatregelen denkt u om ervoor te zorgen dat mensen die vaak perfect de taal beheersen, hier op hun niveau een plaats zouden kunnen krijgen door hun diploma correct te waarderen? Ik vind dat dat tot onze humanitaire plicht behoort. Ik hoop dat u nu niet zegt dat dit tot de autonomie van de instellingen behoort. (*Opmerkingen van de heer Gilbert Van Baelen*)

Mevrouw de minister, ik had graag geweten welke maatregelen u neemt om dit probleem op te lossen, in samenspraak met uw collega's. Het is niet voldoende om te verwijzen naar de autonomie van de instellingen of naar uw eigen bevoegdheid. Het komt er ook op aan om aandacht te hebben voor het samenspel, bijvoorbeeld met de minister van Tewerkstelling en Arbeid, en eens na te gaan wat er op dat vlak kan gebeuren. Hoe denkt u dat hele traject vlotter te laten verlopen?

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik ken de mensen waarover het gaat niet uit rapporten maar wel in het dagelijkse leven. Veel van mijn vrienden bevinden zich in deze situatie.

De mensen waarover het hier gaat, kunnen onze samenleving verrijken en het is dus een opdracht voor ons om hen, hun studies en hun capaciteiten te waarderen. Het is vaak trouwens zo dat bepaalde opleidingen in andere landen anders en soms beter zijn dan hier. We kunnen dus nog iets leren.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik sta ook achter de intellectuele kruisbestuiving die er mogelijk is door de erkenning van de diploma's van hooggeschoolde allochtonen. De erkenningscriteria die nu worden gehanteerd, zijn waarschijnlijk te grof voor mensen die hun capaciteiten reeds hebben bewezen in het land van herkomst. We moeten over deze kwestie zeker debatteren.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, ik wil inpikken op wat de heer Martens heeft gezegd, namelijk dat het hier niet om de autonomie van de instellingen gaat. Welke autonomie heeft een minister van Onderwijs in verband met de academische inhoud van een bepaalde opleiding ? Vandaag gebeurt het dat iemand vanuit het buitenland naar Vlaanderen komt en dat onze onderwijsinstellingen autonoom bepalen hoe gelijkwaardig aan onze diploma's een diploma is dat in het buitenland werd behaald.

Weet de heer Martens wel op welke manier de onderwijsinstellingen over die gelijkwaardigheid oordelen ? Hij stelt de academische bevoegdheid van universiteiten, faculteiten en vakgroepen fundamenteel in vraag. Wil hij dan algemene regels ?

Via de BA/MA-structuur willen we een bepaalde vorm van gelijkwaardigheid creëren tussen de landen en regio's die die structuur ook hebben. Het gaat daarbij niet enkel om Europese landen en regio's. Voor die landen en regio's stopt daarmee de discussie over deze kwestie.

Het lijkt me voor het overige niet meer dan logisch dat de academische overheid van een bepaalde universiteit bekijkt of een diploma als gelijkwaardig kan worden beschouwd, eventueel na het volgen van een bijkomende opleiding, of niet.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de voorzitter, collega's, ongeveer twee weken geleden gaven 24 hooggeschoolde vrouwen in Leuven een persconferentie. De initiatiefneemster daarvan werkt op het immigratiecentrum. We hebben met haar contact gehad over deze problematiek.

In 2001 is er een onderzoek uitgevoerd ter evaluatie van het inburgeringsbeleid. Daaruit is gebleken dat 53 procent van de mensen die de inburgeringscursus volgen, hooggeschoold is. Van die men-

sen is 8 procent zelfs universitair geschoold. Ze worden geconfronteerd met een aantal specifieke problemen die op die persconferentie onder de aandacht werden gebracht.

Het is heel belangrijk dat er initiatieven komen voor die hooggeschoolde groep. Het is ook heel belangrijk dat die groep herkenbaar in onze maatschappij aanwezig is. Dat is goed voor de allochtonen en voor de autochtonen en kan ertoe leiden dat bepaalde vooroordelen verdwijnen. Ik heb afgelopen dinsdag in de commissie voor Werkgelegenheid een vraag gesteld over hetzelfde onderwerp. Minister Landuyt zei toen dat de gelijkstelling van diploma's een kwestie voor de minister van Onderwijs is.

Ik heb de problematiek afgelopen dinsdag iets ruimer benaderd. Ik denk bijvoorbeeld dat ook de competentiecentra een rol kunnen spelen als het gaat om het afleggen van proeven om de kwalificatie te testen. De mensen waarover we hier praten, vragen niet veel. Ze vragen een bepaalde mogelijkheid en zijn zeker niet bang om examens of toetsen af te leggen. Ze moeten alleen maar de kans krijgen om hun vaardigheden te tonen.

Er is natuurlijk ook het probleem van vraag en aanbod. De contacten van allochtonen met de arbeidsmarkt verlopen meestal via de VDAB, terwijl werkgevers die hooggeschoolde mensen zoeken, die niet via de VDAB zoeken, maar wel via gespecialiseerde tijdschriften.

Er zijn uiteraard geen pasklare oplossingen. Ik ben dus benieuwd welke voorstellen hier vandaag uit de bus komen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, in Aalst, Antwerpen, Brussel, de Kempen, Mechelen, Gent en Sint-Niklaas is de voorbije maanden de projectfase van de Huizen van het Nederlands gestart. Cruciaal voor de werking van de Huizen van het Nederlands is het centrale cursistenregistratiesysteem dat op dit ogenblik proefdraait en vanaf september operationeel zal zijn.

Het project heeft een aantal doelstellingen : het verbeteren van de dienstverlening voor anderstalige volwassenen ; een overzicht opstellen met betrekking tot de vraag, het aanbod, de uitval, de redenen voor de uitval en de wachtlijsten NT2 ; de optimalisering van het op elkaar afgestemd zijn

Vanderpoorten

van het aanbod NT2 van de verschillende opleidingsverstrekkers en een meer efficiënt gebruik van de middelen die worden geïnvesteerd in NT2.

Een Huis van het Nederlands heeft ten minste de volgende partners : de CBE's, de CVO's, de universitaire taalcentra, de hogescholen met een NT2-aanbod, de VDAB, de onthaalbureaus en de betrokken gemeenten. In de context van het inburgeringsbeleid doet het Huis van het Nederlands dienst als een overlegplatform tussen de NT2-aanbodverstrekkers en de onthaalbureaus. Het is de bedoeling anderstalige nieuwkomers zo snel mogelijk te oriënteren in de richting van het meest geschikte aanbod. De hoog- en zeer hooggeschoolde anderstaligen worden hierbij beschouwd als een specifieke doelgroep. Zo krijgen ze misschien voor het eerst voldoende aandacht.

Een eerste evaluatie van het project is gepland in november 2003. In juli 2004 wordt het eerste werkjaar geëvalueerd. In de regio's waar nog geen Huis van het Nederlands is, bestaat er gestructureerd NT2-overleg. In afwachting van de uitbreiding van de Huizen van het Nederlands, gepland in september 2004, kunnen de onthaalbureaus bij dit NT2-overleg worden betrokken, mocht dit nog niet het geval zijn.

Het Naric-Vlaanderen, de erkenningscel binnen de administratie Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek, verzorgt de academische erkenningsprocedure en vraagt ten minste twee adviezen van evenveel instellingen voor hoger onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap alvorens een beslissing te nemen.

De Vlaamse instellingen voor hoger onderwijs die advies geven, toetsen de buitenlandse opleidingen aan een aantal criteria : de kenmerken en de structuur van het buitenlandse onderwijssysteem ; het niveau van de instelling ; het niveau van de opleiding ; de essentiële onderdelen van de opleiding zoals stages, praktijkopleidingen, scripties en eindverhandelingen ; de studieomvang van de opleiding ; de professionele erkenning van de opleiding in het land van herkomst ; de toegang tot de opleiding en het hebben van relevante beroepservaring.

Naric-Vlaanderen moedigt de hogeronderwijsinstellingen aan rekening te houden met relevante beroepservaring en extra opleidingen. Eerder verworven competenties vormen een belangrijke overweging bij het nemen van een besluit met be-

trekking tot gelijkwaardigheid. Opleidingstekorten, vastgesteld tijdens de vergelijking van het buitenlands studieprogramma met het Vlaams hogeronderwijsprogramma, worden zo heel vaak gecompenseerd. Indien de gemotiveerde adviezen van de hogeronderwijsinstellingen overwegend negatief zijn, wordt de aanvrager officieel op de hoogte gebracht waarom de erkenning niet is verleend.

De aanvrager kan dan op eigen initiatief één van de hogeronderwijsinstellingen raadplegen om de gedeeltelijke gelijkwaardigheid aan te vragen. Dit komt feitelijk neer op het verlenen van vrijstellingen en studieduurverkorting om het beoogde Vlaamse diploma te verwerven.

Het zijn dus de hogeronderwijsinstellingen, en niet de administratie Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek, die de vakken en de studiejaren aanduiden, aangezien de Vlaamse instellingsbesturen voor elke opleiding autonoom het opleidingsprogramma vaststellen. Tijdens de opleiding kunnen de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen studieduurverkorting en vrijstellingen verlenen op basis van eerder verworven competenties.

Het nieuwe structuurdecreet dat het Vlaams hoger onderwijs hervormt in overeenstemming met de Europese Bolognaverklaring zal de principes van de 'Lisbon Recognition Convention' van de Raad van Europa hanteren voor de erkenning van buitenlandse diploma's in Vlaanderen. Het structuurdecreet stelt dat de Vlaamse regering een nieuwe procedure voor erkenning zal uitwerken. De Vlaamse regering zal van de gelegenheid gebruikmaken om te trachten de procedures verder te vereenvoudigen.

In het ontwerp van decreet in verband met de flexibilisering van het hoger onderwijs zal ik ook voorstellen de principes van de 'Lisbon Recognition Convention' in te schrijven als kader voor het verlenen van vrijstellingen. Het kader wordt dus wel door de overheid getekend, maar voor de rest is er veel autonomie voor de instellingen

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, u hebt de procedure geschetst die ons reeds bekend was. We moeten echter vaststellen dat die in de praktijk niet tot de gewenste en verantwoorde resultaten leidt. Ik heb reeds tal van dergelijke dossiers begeleid. Mijn ervaring dienaangaande is dat hier op zijn minst een grondig gesprek met de kandidaten gevoerd zou moeten worden. Nu verloopt de hele procedure uitsluitend op papier.

Martens

Voor heel wat kandidaten is het bijzonder moeilijk om een volledig dossier samen te stellen. Dit kost niet alleen heel veel tijd, maar bovendien kunnen zij vaak niet terug naar hun land van oorsprong, omdat ze dan hun familie in moeilijkheden kunnen brengen.

Er is behalve het feit dat die dossiers moeilijk kunnen worden samengesteld, ook het feit dat zij op papier beoordeeld worden. Dit is iets dat bij herhaling blijkt.

Op het ogenblik dat men een persoonlijke confrontatie uitlokt, en dit niet alleen op het niveau van de administratie, maar ook op het niveau van de instellingen zelf, en daarbij een decaan of één of meer professoren aanspreekt, wordt plotseling alles opnieuw gedefinieerd en wordt de duurtijd met drie jaar verminderd. Ik kan daarvan tal van concrete voorbeelden geven.

Dit is niet gezond en het wekt de indruk dat het bijna arbitrair zou verlopen, dat het een kwestie van juiste of goede relaties is. Daar kan het toch niet om gaan. Het moet gaan om het juist valoriseren van die mensen. Ik ben ervan overtuigd dat deze mensen ook persoonlijk beter opgevangen en begeleid moeten kunnen worden en dat de doorlichting van hun mogelijkheden en competenties, verworven via studie of ervaring, beter moet kunnen worden ingeschat.

Deze procedure is dus een papieren procedure die niet tot rechtvaardige conclusies leidt.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, de uitspraak van de heer Martens als zouden persoonlijke contacten met decanen de procedure met zelfs drie jaar kunnen verkorten, moet zeker in het verslag genoteerd worden.

Als bestuurder van een universiteit heb ik procedures gezien waarbij op geen enkel ogenblik een decaan autonoom een dossier van een buitenlands student zou beoordelen.

Mijnheer Martens, u hebt totaal geen zicht op de manier waarop een academische verantwoordelijkheid wordt opgenomen in een universiteit. De decaan gaat daar niet alleen over. Het is dus niet zo dat slechts de decaan of één of twee professoren kennis hebben van hoe de opleiding in een bepaald

land al dan niet gebracht zou zijn, en dat zij oordelen over de waarde die daaraan moet worden gehecht.

Het enige verschil is dat men tussen de verschillende universiteiten en de verschillende instellingen in dit land een verschillende beoordeling ziet. Ook dat vind ik maar logisch.

Wat u zegt, komt over als een blamage aan het academisch personeel aan de universiteiten.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Ik wil me aansluiten bij de woorden van de heer Martens met betrekking tot de stroefheid van die geschreven procedure.

Er is echter een probleem dat eerder op minister Landuyt, en niet zozeer op minister Vanderpoorten betrekking heeft. Immers, vooral in de privé-werksfeer vraagt men eerder een niveau, dan wel een sociaal diploma. Het probleem ligt dus anders dan bij de gelijkwaardigverklaring van een diploma. Daar zou men het probleem misschien wel op een andere manier kunnen oplossen.

Ik weet dat het kabinet van minister Landuyt een e-mail heeft gestuurd naar de initiatiefnemers. Naar verluidt zou morgen een ontmoeting gepland zijn. Misschien zou het goed zijn indien iemand van uw kabinet op die ontmoeting aanwezig kon zijn.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het EVC speelt een belangrijke rol in de hele procedure. Het gaat voor een deel om de ervaring die werd opgedaan in het land van herkomst.

De heer Van Baelen heeft gelijk als hij zegt dat men niet te licht mag gaan over de procedure zoals die nu gevoerd wordt. Ik zou zeker niet durven beweren dat daar soms wat nattevingerwerk aan te pas komt. Ik weet wel dat er soms klachten zijn van aanvragers, maar dat heeft dan eerder te maken met het feit dat de procedure lang duurt. En het feit dat die lang duurt, heeft dan vaak te maken met het feit dat men inderdaad niet over een aantal bewijzen beschikt of dat men die maar moeilijk te pakken kan krijgen. Men wil in elk geval een degelijk onderzoek uitvoeren vooraleer een beslissing te nemen. Dat kan men de procedure maar moeilijk verwijten.

Er zijn zeker een aantal evoluties op til. Die zullen dan vooral passen in een algemeen Europees stramien. Het is mijns inziens heel belangrijk dat een en ander gebeurt in een Europees kader waarin

Vanderpoorten

alle landen die de Bologna-verklaring ondertekend hebben, zich kunnen terugvinden.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : De heer Laurys heeft iets totaal anders dan de heer Martens gezegd. Er is een verschil in erkenning van diploma's naargelang het de overheid of de privé-sector betreft.

Het probleem ligt bij die diploma's die recht geven op terugbetaling – in Vlaanderen en in België – van de Riziv. Ik denk daarbij aan kine, arts en tandarts.

In de privé-sector – bijvoorbeeld voor ingenieurs en economen – is er geen probleem. Daar bepaalt het privé-bedrijf autonoom op welke waarde de betrokkene wordt ingeschaald. Daar stelt zich niet het probleem van de gelijkwaardigheid van het diploma. De gelijkwaardigheid van het diploma komt aan de orde op het ogenblik dat de Vlaamse of Belgische overheid een aantal criteria stelt waaraan men moet beantwoorden om in aanmerking te komen voor overheidstussenkomst. Dat zijn twee totaal verschillende problemen.

De heer Jan Laurys : Ik heb niets anders gezegd.

De heer Gilbert Van Baelen : Toch wel. De heer Martens geeft het voorbeeld van de Tsjechische arts, terwijl de heer Laurys het voorbeeld geeft van de econoom. (*Opmerkingen van de heer Luc Martens*)

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eddy Schuermans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het centraliseren van de administratieve diensten van het Gemeenschapsonderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Schuermans tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het centraliseren van de administratieve diensten van het Gemeenschapsonderwijs

De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, we worden thans geconfronteerd met de problematiek van de personeelsleden van de administratieve diensten van het gemeenschapsonderwijs, meer bepaald met de gevolgen van een eventuele reorganisatie van hun diensten.

Het betreft mensen die instaan voor het verzorgen van de logistieke steun en voor het opvolgen van de infrastructuurwerken in dat type van onderwijs. Tot op heden gebeurt dat gedecentraliseerd, in de regel vanuit de provinciehoofdplaats. Dit is een logische aanpak omdat men vaak en veel contact heeft met en op het werkveld.

Nu staat men voor het centraliseren van deze taken in Brussel. Dit staat haaks op een beleidsvisie die, naar we dachten, opgang maakt en die oog heeft voor mobiliteitsvraagstukken, telewerk, satellietkantoren, enzovoort. Het feit dat het openbaar vervoer in bepaalde regio's totaal ontoereikend is, onderstreept deze redenering. Een extra dimensie vormt de positie van de zogenaamde boventalligen. Er heerst grote onzekerheid of er voor hen nog een job zal zijn in de Vlaamse administratie in hun regio. Mevrouw de minister, wat is uw houding ten aanzien van deze problematiek en de toekomst van deze belangrijke groep personeelsleden ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de reorganisatie van de administratieve diensten van het gemeenschapsonderwijs vindt binnenkort zijn uitwerking in twee besluiten van de Vlaamse regering : een besluit betreffende de personeelsformatie en een besluit betreffende de overgangsmaatregelen van de personeelsleden van de raad naar de nieuwe personeelsformatie. Een derde besluit betreft de uitstapregeling die onder welbepaalde voorwaarden wellicht nog zal worden voortgezet.

De wijze waarop de infrastructuurdiensten worden georganiseerd zal voorwerp zijn van een autonome beslissing van de raad, nadat voormelde besluiten door de Vlaamse regering zijn goedgekeurd.

Wat de boventalligen betreft, stelt u terecht dat deze tewerkgesteld zullen worden binnen de Vlaamse administratie. De reorganisatie zal moeten uitwijzen in hoeverre er boventalligen zijn in de regio Limburg en in welke mate er in de administratie van de Vlaamse Gemeenschap personeelsleden van het niveau van de boventalligen vrijko-

Vanderpoorten

men of vrij zijn. Ik wil op dit nog lopende proces niet vooruitlopen om niet meer onrust te creëren dan er al zou zijn. Alleszins geven de strakke en meest volledige overgangsregeling naar de nieuwe personeelsformatie waarbij de huidig tewerkgestelde personeelsleden maximaal opnieuw moeten worden tewerkgesteld, de uitstapregeling en de tewerkstellingsmogelijkheden binnen de administratie van de Vlaams Gemeenschap de grootst mogelijke zekerheden, die we kunnen garanderen.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mevrouw de minister, kunt u verduidelijken wat de uitstapregeling zal inhouden ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Dat moet nog verder worden uitgewerkt. Ik kan daarop niet vooruitlopen. U zult begrijpen dat daarover nog heel wat discussie moet worden gevoerd met de betrokkenen. U kunt me deze vraag later nog eens stellen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gebruiken en eisen van de visitatiecommissies voor het hoger onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Dijck tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gebruiken en eisen van de visitatiecommissies voor het hoger onderwijs.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, er is me ten ore gekomen dat de leden van de visitatiecommissie voor het hoger onderwijs nogal wat eisen stellen over hoe ze worden ontvangen. Klopt dat ? Een visitatiecommissie is belangrijk voor een school en die mensen moeten op een fatsoenlijke manier hun werk kunnen doen. Kloppen de geruchten echter dat de leden een verlanglijstje opmaken inzake de maaltijden, enzovoort ? De school moet de kosten betalen en

de middelen voor het hoger onderwijs zijn sowieso al beperkt. Als deze geruchten niet kloppen, is het belangrijk dat u deze weerlegt.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de hogescholen en universiteiten dragen rechtstreeks of onrechtstreeks de kosten van de externe beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs. Kosten in verband met kwaliteitsbewaking en -verbetering maken deel uit van de normale exploitatiekosten van een dienstverlenende organisatie.

De visitatiecommissies zijn samengesteld uit onafhankelijke experts waarbij er wordt gestreefd naar een evenwichtige combinatie van deskundigheden in de commissie : op het vlak van de te beoordelen discipline, op het vlak van de organisatie van onderwijs en in sommige gevallen op het vlak van de beroepsuitoefening. In alle gevallen maakt een student deel uit van de commissies.

Het is niet meer dan normaal dat de leden van de visitatiecommissies een redelijke vergoeding krijgen voor hun evaluatieprestaties en dat ze in goede omstandigheden hun evaluatie kunnen verrichten. Door de concentratie van hun activiteiten in de tijd, is de evaluatie van een opleiding een vrij intensieve bezigheid. Ik heb geen weet van feiten of praktijken waaruit zou blijken dat de leden van visitatiecommissies in de watten worden gelegd, hetzij op vraag van de leden zelf, hetzij op initiatief van de instellingen. Ik ben dan ook zeer verbaasd over de geruchten dat ze hun werkzaamheden in luxueuze omstandigheden zouden uitvoeren, waarbij verlanglijstjes voor spijs en drank worden voorgelegd aan de instellingen.

De visitaties van de opleidingen in het hoger onderwijs worden georganiseerd en gecoördineerd door Vlhora en VLIR, die ook instaan voor de samenstelling en de installatie van de commissie, de betaling van de vergoedingen en de publicatie van het visitatierapport.

Aangezien de vraag om uitleg specifiek op de hogescholen gericht is, wil ik hier een aantal gegevens betreffende kosten en vergoedingen voor de visitatiecommissies van de hogeschoolopleidingen verstrekken. Een lid van dergelijke commissie ontvangt 500 euro voor de installatie van de commissie, de voorbereiding, twee bezokedagen, nazorg en afwerken van het visitatierapport. De voorzitter van de commissie ontvangt 1.000 euro. Ter vergelij-

Vanderpoorten

king geef ik de vergoedingen voor leden van visitatiecommissies van het hoger onderwijs in het buitenland. In Nederland bedraagt de vergoeding van een lid van een visitatiecommissie 225 euro per dag, in het Verenigd Koninkrijk 246 euro per dag en in Denemarken 329 euro per dag. In deze drie landen ontvangt de voorzitter van de commissie telkens een hoger bedrag.

Naast de vergoeding voor de commissieleden zijn er de kosten voor maaltijden, overnachting en verplaatsingsvergoedingen van de commissieleden. Tijdens de visitatie wordt er doorgaans in een broodjesmaaltijd 's middags en een warm avondmaal voorzien. Dit alles wordt betaald door de hogeschool en zeker niet op verzoek van de commissieleden. Uit ervaring blijkt dat de commissieleden aandringen op beperkte middag- en avondmalen, kwestie van efficiënt te kunnen werken en geen tijd te verliezen. Er wordt eventueel voorzien in overnachtingen. Dit geldt niet voor alle commissies en/of commissieleden, maar is afhankelijk van de afstand woonplaats-hogeschool. De keuze van overnachtingplaats wordt door de hogeschool bepaald. Doorgaans wordt overnacht in een middenklasse hotel en in sommige gevallen beschikt de instelling zelf over accommodatie. De verplaatsingsvergoeding bedraagt de prijs van een eersteklas reisbiljet van het openbaar vervoer of 0,25 euro per kilometer indien het commissielid zich met de auto verplaatst.

Deze kosten worden in uitvoering van het visitatieprotocol van de Vlhora volledig georganiseerd en betaald door de hogeschool. In het Vlhora-protocol werden hieromtrent geen richtlijnen vastgelegd. VLIR en Vlhora werken aan een gezamenlijk visitatieprotocol waarin ook de vergoeding van de commissieleden opnieuw zal worden overwogen en vastgelegd. Op basis van de door Vlhora verstrekte bedragen voor kosten en vergoedingen van de leden van de visitatiecommissies, meen ik te kunnen concluderen dat de visitatiecommissies goed en correct worden ontvangen. Geruchten dat aan exuberante desiderata van commissieleden wordt tegemoetgekomen zijn mij en de Vlhora niet bekend.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw duidelijk en uitgebreide antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Ilse Van Eetvelde tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over extra laagdrempelige schoolinterne leerlingenbegeleiding

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Eetvelde tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over extra laagdrempelige schoolinterne leerlingenbegeleiding.

Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Mevrouw Ilse Van Eetvelde : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, onze samenleving wordt steeds complexer. Daar waar vroeger meer zekerheden bestonden, worden jongeren vandaag met steeds meer uitdagingen geconfronteerd. Daardoor neemt ook het aantal jongeren toe dat niet enkel problemen heeft, maar ook problematisch gedrag vertoont. Bewijzen daarvan vinden we terug in de cijfers over het stijgende aantal zelfmoorden, depressies en cannabisgebruik.

Het onderwijs ziet dan ook steeds meer taken op zich afkomen die er vroeger niet waren. Vooral in het TSO en BSO krijgen scholen te maken met leerlingen die om diverse redenen gedemotiveerd, depressief en agressief zijn. Een goede opvang en begeleiding van alle jongeren – niet alleen de meest kwetsbare – kan veel problemen voorkomen of de schade voor jongere en school beperken.

Heel veel scholen hebben vandaag, naast de CLB-werking, één of andere vorm van leerlingenbegeleiding georganiseerd. De concrete vorm kan verschillen van school tot school en is vaak organisch gegroeid vanuit de structuur en de eigen cultuur van de betrokken school. Het gaat echter altijd om een zeer laagdrempelige opvang waar leerlingen terecht kunnen met al hun kleine en grote zorgen, zonder dat ze onmiddellijk met de vinger worden gewezen of bepaalde sancties te vrezen hebben. De scholen moeten voor deze leerlingenbegeleiding echter putten uit de bestaande financiële mogelijkheden, die vaak nauwelijks volstaan voor een gezonde basiswerking.

Een goede samenwerking met het CLB kan, door de te krappe personeelsbezetting van de CLB's, deze vorm van directe leerlingenbegeleiding niet

Van Eetvelde

vervangen. Een directe, laagdrempelige en warme leerlingenbegeleiding kan echter de latere belasting op CLB's, Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg maar ook bijvoorbeeld psychiatrische instellingen, verminderen. Het is schrijnend te zien hoe een – weliswaar beperkt – aantal jongeren door de afwezigheid van eerstelijnsopvang totaal het noorden verliest.

Nochtans vormt een degelijke en betrokken leerlingenbegeleiding een van de beste preventieve maatregelen tegen demotivatie, mislukkingen, agressie, depressie enzovoort. Jongeren hebben vandaag te kampen met soms zeer zware problemen, gaande van verscheurend liefdesverdriet en echtscheidingsperikelen binnen het gezin over kindermishandeling en -misbruik tot het problematisch gebruik van verdovende middelen. Door tijdig open te staan voor deze problemen, kan worden vermeden dat een probleem escaleert en een jong leven wordt gehypothekeerd. Een luisterend oor op het juiste moment kan immers wonderen doen.

Om de maatschappelijke evolutie beter te kunnen volgen en scholen toe te laten een degelijke leerlingenbegeleiding uit te bouwen zonder te moeten beknibbelen op andere noodzakelijke uitgaven, lijkt het me wenselijk dat er aan de scholen een budget wordt toegekend waarmee ze een vorm van leerlingenbegeleiding kunnen opstarten of hun bestaande leerlingenbegeleiding efficiënter kunnen uitbouwen. In eerste instantie lijkt het me het best dat secundaire scholen hierbij de prioriteit krijgen. De leerlingen maken daar immers de volle puberteit door en dat is zoals we allemaal weten een verwarrende periode waarin problemen nog extra in de verf worden gezet.

De scholen kennen de realiteit van de samenleving en de jongeren die erin opgroeien maar al te goed. We moeten er dan ook op vertrouwen dat ze bij het ter beschikking krijgen van middelen voor leerlingenbegeleiding, zelf het best kunnen inschatten welke werkvorm voor hun schoolstructuur en leerlingen de meest aangepaste is. Een vorm van leerlingenbegeleiding is een logisch onderdeel geworden van elke school met aandacht voor het welbevinden van haar leerlingen. Een school plukt daar op langere termijn zeker de vruchten van, de samenleving trouwens ook.

Mevrouw de minister, graag had ik van u een antwoord gekregen op de volgende vragen.

Zijn er op dit ogenblik concrete plannen om, naast de CLB-werking, een of andere vorm van schoolinterne leerlingenbegeleiding te stimuleren om zo binnen de schoolmuren een eerstelijnszorg te organiseren ?

Bent u bereid om in enkele scholen, waar nu op basis van eigen middelen een dergelijke leerlingenbegeleiding wordt georganiseerd, die initiatieven te ondersteunen en later te evalueren met het oog op een organieke regeling ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, leerlingenbegeleiding is een onderdeel van de opvoedende rol die aan onderwijsinstellingen wordt toevertrouwd. De overheid maakt hier op het vlak van omkadering middelen voor vrij door aan scholengemeenschappen secundair onderwijs, of rechtstreeks aan scholen indien ze niet behoren tot een scholengemeenschap, een ondersteunend personeelskader ter beschikking te stellen. Dit kader, berekend op grond van een puntensysteem, omvat twee ambten, enerzijds de administratief medewerker en anderzijds de opvoeder. Naar analogie met het onderwijzend personeel is de aanwending van het ondersteunend personeelskader vrij, met dien verstande dat elke instelling voor ten minste de helft opvoeders moet aanstellen.

Naast het kader voor ondersteunend personeel is in Onderwijsdecreet XIV voorzien dat scholengemeenschappen een pakket aan uren krijgen. Dit schooljaar gaat het om 7.000 uren, volgend jaar om 14.000 uren en tijdens het schooljaar 2004-2005 om 20.000 uren. Deze uren moeten worden aangewend voor een aantal decretaal vastgelegde onderdelen. Eén hiervan is de leerlingenbegeleiding.

Tijdens de lopende legislatuur werden belangrijke inspanningen geleverd om inzake ondersteuning het pedagogische comfort in de scholen te verhogen. Daarnaast verwijs ik ook en inzonderheid naar de genomen beleidsinitiatieven inzake gelijke onderwijskansen. Ik wil benadrukken dat leerlingenbegeleiding een prioritaire en gezamenlijke opdracht is van school en CLB, zoals onder andere uitgedrukt via eindtermen en het decreet CLB. Ouders en school staan 'op de eerste lijn' waar het gaat om leerlingenbegeleiding, zij zijn de eerste verantwoordelijken. De meest efficiënte begeleidingsacties zijn deze die zo dicht mogelijk in de context van de leerling gebeuren. Bij de leerlingenbegeleiding kunnen school en ouders deskundige

Vanderpoorten

ondersteuning krijgen van het CLB. Partnership vormt het centrale woord, waarbij de deskundigheid en de grenzen van elke betrokkene gekend zijn en worden gerespecteerd.

Het CLB geeft, naast de inspanningen die de school zelf levert, bijkomende ondersteuning door de draagkracht van de leerkrachten mee te helpen verhogen.

De CLB's nemen een bijzondere plaats in bij de samenwerking tussen scholen en externe hulpverleningsdiensten. Ze zullen het aanbod van externe diensten toetsen op hun relevantie en zich in een netwerk inschakelen naargelang van de gedetecteerde noden. Doorverwijzingen van kinderen en jongeren worden dan ook mee opgevolgd. In die zin kan de school met het CLB een duo vormen wanneer de samenwerking met externe hulpverleners voor een bepaalde leerling of binnen een bepaalde school aan de orde is. Er is een gedeelde verantwoordelijkheid tussen het schoolteam en het CLB-team. De samenwerking is dynamisch en afhankelijk van de plaatselijke situatie. School en CLB maken onderling afspraken over hoe ze kunnen komen tot een leerlingenbegeleiding die aansluiting vindt bij de noden en behoeften van alle kinderen en jongeren.

Hoewel dat niet meer haalbaar is tijdens het laatste werkjaar van de huidige legislatuur, ben ik de mening toegedaan dat binnen een ruimere hertekening van het secundair onderwijslandschap extra middelen moeten kunnen worden vrijgemaakt voor zorgcoördinatie in het secundair onderwijs. De stappen die wat dat betreft intussen wel reeds zijn gezet voor het basisonderwijs, zouden immers tot het volledige leerplichtonderwijs moeten kunnen worden doorgetrokken. Een dergelijke aanpak draagt ook bij tot de herwaardering van het technisch respectievelijk het voltijds en deeltijds beroepssecundair onderwijs en dat zijn vormen van onderwijs waarin de problematiek die u schetst relatief gezien het meest aanwezig is.

Ik kan me echter voorstellen dat er, op het moment dat de evaluaties van de CLB's zijn afgerond, ook zal worden gesproken over de link met de interne begeleiding, de begeleiding die op school zelf aan leerlingen kan worden gegeven. Ik denk dat dat het gepaste moment is om dit thema opnieuw naar voren te schuiven.

De voorzitter : Dat zullen we doen in november 2003. Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Mevrouw Ilse Van Eetvelde : Ik dank de minister voor het antwoord. Het is me duidelijk dat er op dit ogenblik dus niet echt budgettaire ruimte is om de scholen hiervoor extra middelen te geven. Ik ben in elk geval tevreden dat hieraan in de toekomst aandacht zal worden geschonken en dat het ook ter sprake zal komen bij de evaluatie van de CLB's.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik wil toch wel heel concreet zeggen dat ik weet dat er nu in veel scholen initiatieven bestaan waarbij wordt geput uit het bestaande lestijdenpakket. We zitten nu in een traject waarbij elk jaar 6.000 of 7.000 uren extra worden toegevoegd. Ik kan me voorstellen dat die uren in toenemende mate zullen worden gebruikt voor die leerlingenbegeleiding. Er zijn dus geen specifieke extra middelen voor leerlingenbegeleiding, maar wel middelen die ervoor kunnen worden gebruikt. Ik kan me voorstellen dat veel scholen die kans toch wel zullen aangrijpen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De heer André Van Nieuwkerke treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over recent wetenschappelijk onderzoek naar de dovengemeenschap in Vlaanderen en de conclusies ervan voor onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Heeren tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over recent wetenschappelijk onderzoek naar de dovengemeenschap in Vlaanderen en de conclusies ervan voor onderwijs.

Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn vraag is ingegeven door de resultaten die enkele dagen geleden werden kenbaar gemaakt met betrekking tot een wetenschappelijk onderzoek naar de dovengemeenschap in Vlaanderen. Helaas heb ik de studie zelf nog niet ontvangen, maar uit de krantenarti-

Voorzitter

kels dienaangaande blijkt dat in die studie een echt pleidooi wordt gehouden voor meer aandacht voor de gesproken en de gebarentaal. Op zichzelf is dat wel iets nieuws.

Reeds in 1999 heeft dit parlement een resolutie goedgekeurd die handelde over personen met een auditieve handicap. Naast de problematiek van de tolken en de GON-begeleiding kwam in die resolutie ook de problematiek van de gebarentaal aan bod. In die zin was er een vraag om te onderzoeken in welke mate een erkenning van de gebarentaal in het onderwijs mogelijk zou zijn.

Destijds waren er vele elementen die vóór pleitten, maar ook elementen die er tegen pleitten. Toen zei men immers dat er binnen die gebarentaal heel wat dialecten bestonden. Nu blijkt echter uit die studie dat die stelling wel wat overtrokken is en dat er niet zo veel dialecten zijn. Het zou zelfs mogelijk zijn daarin een weg uit te stippelen om tot één gebarentaal te komen.

In de studie worden heel wat aanbevelingen geformuleerd die niet allemaal onderwijsgebonden zijn. Ikzelf heb hier in het verleden al meermaals een lans proberen te breken voor de problematiek van de doventolken en het dalende aantal tolkuren voor dove jongeren.

Ik heb ook begrepen dat de diverse Vlaamse koepelorganisaties in de voorbije maanden deze problematiek opnieuw op de agenda proberen te plaatsen en dit met het oog op het volgend schooljaar. Daarbij wordt opnieuw de vraag gesteld wanneer dit experiment afgelopen zal zijn en wanneer een en ander op een reguliere manier binnen het departement Onderwijs geregeld kan worden.

In antwoord op een vraag om uitleg van 16 januari 2003 zei u : ‘Ondanks de duidelijke financiële inspanningen van de jongste jaren wordt het door de jaarlijkse groei van de doelgroep steeds moeilijker om het aantal tolkuren op peil te houden’.

Mevrouw de minister, zult u zelf, binnen uw departement, initiatieven nemen met betrekking tot het wetenschappelijk onderzoek voor doven in het onderwijs ? Bevat de studie die nu voorhanden is, voldoende zinvolle elementen om daaromtrent een beleid te ontwikkelen ?

Op welke wijze wilt u de aandacht voor de doven in het onderwijs verhogen ? Dit is uiteraard gekoppeld aan het inclusieverhaal en aan het maatwerk.

Ik heb trouwens begrepen dat de maatwerktekst in het najaar opnieuw ter sprake zal komen.

En met het oog op het nieuwe schooljaar had ik ook graag vernomen of dit onderzoek een stimulant zal betekenen om de inspanningen inzake het aantal tolkuren in het onderwijs te verhogen.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb ook een aantal gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de dovengemeenschappen. Zij zegden mij dat er niet alleen een verschil is tussen de Vlaamse en de Nederlandse dovengebarentaal, maar ook tussen de Vlaamse gebarentaal en de zogenoemde alfabetische taal. Zij drukten me ook op het hart dat inclusief onderwijs voor hele jonge dove kinderen beter niet gebeurt omdat ze eerst de doventaal heel goed onder de knie moeten hebben. Pas dan kunnen ze worden ingebracht in het reguliere onderwijs.

Mevrouw de minister, zijn er denksporen om eventueel de dove kinderen binnen een scholengemeenschap te groeperen zodanig dat we ook de tolkenuren kunnen groeperen ? Op die manier zouden we met die tolkenuren meer kunnen doen dan indien we ze aan elk individueel kind afzonderlijk moeten toekennen. We zouden bijvoorbeeld een vijftal dove kinderen in één groep kunnen plaatsen zodanig dat er één tolk voor die vijf kinderen kan fungeren. We kunnen dan het saldo van elk kind samentellen ten bate van het geheel.

Dat zou een eventueel denkspoor kunnen zijn. Ik spreek me daar echter nu niet over uit omdat ik eerst wil horen wat u daarover denkt.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik had de gelegenheid om in Torhout in het RENO, een departement van het KATHO aanwezig te zijn op de diploma-uitreiking van twee jonge regenten waaraan de pers nogal veel aandacht heeft besteed. Die instelling heeft buitengewone inspanningen gedaan, en dit hoofdzakelijk op eigen kracht. Men kan echter niet verwachten dat een instelling die inspanningen continu, en zelfs nog op grotere schaal, zou blijven voortzetten. Bij mijn weten gaat het om de eerste personen die op dat niveau zijn afgestudeerd. Het zou dan ook goed zijn om hun ervaring mee te nemen in de verdere strategie die daarrond ontwikkeld zal worden. Zij zijn immers niet alleen des-

Martens

kundig, maar ook ervaringsdeskundig. Dit is een waarde die in een pedagogisch verhaal van een onvervangbare betekenis is. Het gaat daarbij niet alleen over de techniek, maar ook over het hele beleefde verhaal van een niet te onderschatten handicap.

Bovenop de inspanningen die mevrouw Heeren al zo vaak heeft gevraagd met betrekking tot de tolkuren, zouden we nu ook eens moeten proberen om met en vanuit de betrokkenen een beter verhaal te schrijven.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, het minste dat men over dit onderwerp kan zeggen, is dat het om een heel complexe aangelegenheid gaat waarover op het veld niet altijd een eensluidende visie bestaat. Dit laatste geldt in het bijzonder met betrekking tot het gebruik van talen voor het helpen van doven.

Het rapport van het interuniversitair onderzoek waar mevrouw Heeren naar verwijst, is zeer recent afgerond. Het onderzoek beklemtoont onder meer de ontoegankelijkheid van de maatschappij voor doven en slechthorenden. Wanneer men het over maatschappij heeft, dan is onderwijs daar slechts één, maar wel een heel belangrijk aspect van.

Over het aanbieden van gesproken taal of gebarentaal binnen het onderwijs aan kinderen en jongeren met een auditieve handicap zijn de meningen sterk verdeeld. Op dit vlak spreekt men wel eens van een methodenstrijd tussen voor- en tegenstanders van het gebruik van gesproken taal en gebarentaal. Voorstanders van gesproken taal zeggen dat die goed is voor de latere integratie in de horende wereld. Voorstanders van gebarentaal zeggen dat die aansluit bij de moedertaal, zeker voor kinderen die doof zijn of worden voor de taalontwikkeling op gang komt. Gelet op de vrijheid van onderwijsmethode heeft de overheid zich nooit ingelaten met het verplicht maken van de ene of de andere aanpak. De meeste scholen kiezen nog voor het aanleren van gesproken taal.

Op dit ogenblik zijn er geen intenties om binnen de onderwijsbegroting wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de situatie van doven in het onderwijs. Dat wil niet zeggen dat dit niet kan gebeuren in de nabije toekomst. Gezien de complexiteit van het onderwerp is dit wellicht aangewezen.

Er loopt wel een ondersteuningsprogramma om dove jongeren in het gewoon onderwijs te laten bijstaan door een doventolk. Er zijn hierover al eerder vragen gesteld in deze commissie. Tijdens die gelegenheid heb ik reeds gewezen op de budgettaire inspanningen die de voorbije jaren zijn gedaan om meer leerlingen te kunnen ondersteunen.

In het huidige schooljaar kregen 73 leerlingen ondersteuning. Op deze wijze komen steeds meer gewone scholen in contact met deze problematiek, wat op zich belangrijk is. Ook wat het geven van tolkuren betreft is er een verdeling tussen schrijftolken en gebarentolken. Daarmee wil ik aangeven dat dit een complexe aangelegenheid is, ook wat methodegebruik betreft. De middelen zijn gestegen en zullen in de toekomst nog stijgen. Maar ook de vergoeding voor de tolken is gestegen. Als gevolg daarvan is er natuurlijk geen analoge stijging van de uren geweest. Er is wel een stijging geweest, maar door het feit dat de vergoeding ook is gestegen, werd die wat afgeremd.

Mijnheer De Cock, misschien is uw suggestie wel een goede, maar ze is niet zo gemakkelijk te organiseren. Het is niet zo gemakkelijk om die kinderen bijeen te brengen, want ze zijn verspreid over verschillende niveaus en leerjaren. Mocht er een scholengemeenschap bestaan waar zich toevallig een aantal kinderen van dezelfde leeftijd met hetzelfde probleem zouden bevinden, dan zou dit een oplossing kunnen zijn om efficiënter te werken. Ik denk echter niet dat dit zo vaak voorkomt. Gelukkig maar, want dat zou betekenen dat er nog meer zijn.

Wel is het zo dat in het hoger onderwijs een werkgroep enkele weken geleden een aantal voorstellen heeft gedaan om de drempels die in dat hoger onderwijs bestaan voor studenten met een handicap in eerste instantie zoveel mogelijk bespreekbaar te maken in de instellingen, en ze in tweede instantie te helpen wegwerken. Het gaat dan niet alleen over dove studenten, maar ook over studenten met andere handicaps. Het gaat hier immers vaak over de toegankelijkheid van het gebouw.

Dit is een belangrijk onderwerp, waarvoor we zeker voldoende aandacht moeten hebben. Dit zal ook tot uiting komen bij Maatwerk in Samenpraak. De verschillende meningen en visies die er over dit onderwerp bestaan in de sector zelf, maken het niet gemakkelijker om hiervoor snel een oplossing te vinden.

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Hebt u dit wetenschappelijk onderzoek al kunnen bekijken ? Ik heb deze documenten aangevraagd, maar ze nog niet gekregen. Indien u erover beschikt, bevat het elementen die u mee in overweging kunt nemen in Onderwijs ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik veronderstel van wel. Ik heb dit rapport nog niet gelezen, maar mijn medewerkers wel. We zullen dat zeker bestuderen. We zullen het meenemen tijdens de vakantie en nagaan of het suggesties bevat die vrij gemakkelijk mee in overweging kunnen worden genomen. Als dat zo is, doen we dat zeker. We zullen de beleidsadviezen inzake onderwijs van nabij bekijken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.50 uur.*
